

КЛАСИЧНІ МОВИ. ОКРЕМІ ІНДОЄВРОПЕЙСЬКІ МОВИ

УДК 811.124'373.46:34

Микитка М.-Д. Ю.

Львівський національний університет імені Івана Франка

СИНОНІМІЧНІ ВІДНОШЕННЯ У ЛАТИНСЬКІЙ РЕЛІГІЙНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРУ «ПАЛОМНИЦТВО ЕТЕРІЇ ДО СВЯТИХ МІСЦЬ»)

Стаття присвячена синонімічним відношенням у латинській релігійній термінології в анонімному творі «Паломництво Етерії до святих місць» IV ст. У роботі аналізуються особливості функціонування термінів-синонімів та їх класифікація. Встановлено, що основними типами синонімів, які виокремлено у тексті, є абсолютні, семантичні та стилістичні. Проведене дослідження показало, що більша частина синонімів є абсолютними або ж дублетами, що є основною проблемою термінології. Особлива увага приділяється опису синонімічних пар та рядів у межах досліджуваної групи лексики.

Ключові слова: релігійна лексика, синонімія, дублетність, синонімічний ряд, семантичний відтінок, термінологія.

Постановка проблеми. У контексті тих змін, які відбуваються у нашому суспільстві, особливої актуальності набувають дослідження мовних одиниць, зв'язаних з духовністю. Серед них – релігійна термінологія, яка активно функціонує у мовному просторі не одне тисячоліття і знайшла відображення у численних літературних пам'ятках. На особливу увагу заслуговує питання явища синонімії, яке у церковно-релігійній термінології латинської мови є мало дослідженим.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченням та дослідженням проблеми синонімії у термінології займалися такі науковці, як Ф. Циткина, О. Реформатський, А. Брагін, В. Даниленко, В. Кузьмін, Т. Панько, І. Ворона, О. Тараненко, О. Ахманова, Д.С. Лотте, Б. Головін, А. Коваль та інші.

Виклад основного матеріалу. Досліджуючи проблему термінології, науковці досі не знайшли єдиного визначення терміна, яке б точно та яскраво передавало всі його ознаки та якості.

Дефінітивність терміна насамперед передбачає чітке виділення його семантичних меж. У загальноживаній лексиці досить часто межі між значеннями слів нестійкі. Для термінології характерна дублетність, тобто називання того самого

поняття різними за походженням словами, тоді як у загальноживаній лексиці насамперед розрізняють близькозначні слова з різними відтінками значень (тобто понятійні синоніми) або лексеми, що різняться стилістично (стилістичні синоніми) [10, с. 253].

Вичерпний перелік вимог до терміна висунула О. Петрина у своїй кандидатській дисертації, присвяченій функціонуванню англійських та українських терміносистем банківської сфери:

- 1) зв'язок з науковим поняттям;
- 2) наявність чіткої дефініції;
- 3) системність;
- 4) спеціальна сфера застосування;
- 5) тенденція до однозначності в межах термінологічного поля;
- 6) відносна незалежність від контексту;
- 7) термін повинен бути точним, чітким;
- 8) термін має бути коротким (лаконічним), семантично прозорим;
- 9) важливим для терміна є уникнення синонімів та омонімів;
- 10) план вираження – слово або словосполучення;
- 11) стилістична нейтральність;
- 11) термін прагне до милозвучності [9, с. 18].

Очевидно, що відповідати вищеназваним вимогам міг би тільки «ідеальний» термін, якого у природі не існує. Проводячи дослідження релігійного пласту латинської лексики за творами християнських авторів, ми виявили, що для термінів часто

є властивими неоднозначність, полісемічність (**sepultura** – 1) похорон 2) могила, поховання; **martyrium** – 1) мучеництво 2) могила святих 3) назва церкви на Голгофі); термін може бути як однокомпонентним (**ara** – вівтар, **baptismum** – хрещення), так і багатокомпонентним (**maiestas Dei** – велич Бога; **terra repromissionis** – земля обітована, **sancti viri** – святі мужі); термінам властива синонімічність (**eulogia**; **benedictio** – благословення; **Anastasis**; **resurrectio** – Воскресіння; **deus**; **dominus** – Бог) тощо.

Ставлення мовознавців до явища синонімії у термінології неоднозначне.

На думку А. Ковалю, на точність термінологічних систем негативно впливає, зокрема, наявність синонімічних термінів [4, с. 158]. І. Ворона своєю чергою стверджує, що такі засоби номінації забезпечують можливість семантичного вибору для урізноманітнення текстів релігійного змісту [2, с. 12]. М. Вакуленко твердить, що синонімія дозволяє уникнути такого небажаного явища в термінології, як полісемія [1, с. 88]. Ф. Циткина писала, що термінологія будь-якої мови є найбільш семантично наповненою частиною вокабуляру, дослідження семантичних подібностей та відмінностей необхідно не лише в теоретичній, але і у прикладній лінгвістиці [11, с. 45]. Такі мовознавці, як Д.С. Лотте [8], В. Даниленко [3], В. Кузьмін [6], хоч і визнавали синонімію недоліком термінологічних систем, але вважали її допустимою.

На нашу думку, вищезгадані твердження є дещо дискусійними. Так, синонімія справді може вважатись серйозною перешкодою для правильного розуміння та інтерпретації текстів, проте, з іншого боку, синоніми стилістично забарвлюють та збагачують мову, тому зовсім їх позбутись неможливо.

Більш широко явище синонімії описувала О. Ахманова, яка виділяє такі типи синонімів: синоніми абсолютні (слова, що повністю співпадають за значенням та вживанням); синоніми граматичні (слова з синонімічними граматичними показниками); синоніми ідеографічні (різнопредметні); синоніми, що відрізняються відтінками значень; синоніми відносні; синоніми, семантична подібність яких не поширюється на всі їх значення; синоніми синтаксичні; синоніми стилістичні; синоніми функціонально-мовні тощо [14].

Спираючись на дослідження І. Ворони [2, с. 6], у церковно-релігійній термінології латинської мови ми виділяємо такі види синонімів: абсолютні, семантичні, стилістичні.

Абсолютні синоніми повністю збігаються за значенням, тобто не різняться ні відтінками значень, ні емоційним забарвленням, ні сполучуваністю [5, с. 202]. Існування абсолютної синонімії у латинській термінології можна пояснити паралельним вживанням лексичних запозичень з давньогрецької мови та власне латинських лексичних одиниць. Зазвичай такі лексеми утворюють пару «запозичене слово – власномовний термін». Терміни-дублети найчастіше відрізняються лише за походженням і характеризуються семантичною ідентичністю та однаковою сполучуваністю, що передбачає їх повну функціональну взаємозаміну [2, с. 9].

Ілюстрацією наведеної тези можуть бути приклади, знайдені у творі «Паломництво Етерії до святих місць», де було знайдено терміни-дублети на позначення:

– «хрещення»: лат. **lavacrum**: *tunc accedet ad lavacrum* <...> – нехай приступає до купання (хрещення)...; гр. **baptismum**: *Si quis autem peregrinus est, nisi testimonia habuerit, qui eum noverint, non tam facile accedet ad baptismum* (Per. Aeth. XLV, 4). Якщо хтось іноземець, то поки не матиме свідчень тих, хто його знав, не так легко приступає до хрещення.

– «благословення»: гр. **eulogia**: <...> *et dederant nobis eulogias sancti illi ...* (Per. Aeth. III, 7) – <...> І святі мужі дали нам благословення...; лат. **benedictio**: *sic dicet episcopus stans benedictionem super cathecuminos* (Per. Aeth. XXIV, 6) – коли це сказав, єпископ, стоячи над оглашеними, здійснює благословення.

– «монах»: гр. **monachus**: *proficiscens ergo Ierusalima faciens iter cum sanctis, id est presbytero et diaconibus de Ierusalima et fratribus aliquantibus, id est monachis* (Per. Aeth. X, 3) – Відправившись з Єрусалиму, ми почали шлях зі святими, тобто пресвітером та дияконами з Єрусалиму та декількома братами, тобто монахами; гр. **monazontes**: *tunc de ecclesia monazontes cum ymnis ducunt episcopum usque ad Anastasim* (Per. Aeth. XXV, 2) – тоді з церкви монахи з гімнами ведуть єпископа аж до Воскресіння. І *monachus*, і *monazontes* є грецькими запозиченнями, але перше слово є асимільованим, а друге не асимільованим, тобто зберігає грецькі форманти! Тут і далі переклад наш за виданням В. Гереуса [12].

На позначення релігійної споруди – храму – вживаються іменники: - лат. **templum** – «храм», що є одним з найдавніших найменувань релігійних споруд: <...> *sic episcopus semper de eo loco tractantes euangelii, ubi quadragesima die tulerunt*

Dominum in templo Ioseph et Maria et viderunt... (XXVI, 1) – І єпископ завжди читає з того місця Євангелія, де на 40 день принесли Господа до храму...; гр. **ecclesia** – «церква, храм»: *ante ipsam autem ecclesiam hortus est* (Per. Aeth. IV, 7) – Перед самою церквою є сад;

Абсолютними синонімами зі значенням «вівтар, жертвник» є іменники суто латинського походження: - **altarium**: *Ostenditur ibi altarium lapideum* (Per. Aeth. IV, 2) – Показали там і кам'яний жертвник; - **ara**: ... *ubi filii Ruben et Gad et dimidia tribus Manasse fecerant aram, in ea parte ripae, qua est Iericho* (Per. Aeth. X, 3) – ... де сини Рубина і Гада і половина триби Манассіна зробили вівтар, на тій стороні ріки, де є Єрихон.

Як пише В. Левицький, слова-синоніми об'єднуються у лексичні мікросистеми, які називають синонімічним рядом. Центральна одиниця синонімічного ряду, щодо якої групують ряд, називається домінантою. Домінанта синонімічного ряду має, як правило, найбільш загальне значення, є зазвичай стилістично нейтральним і найчастіше вживаним словом, і має, крім того, більшу кількість дериваційних можливостей [7, с. 102].

Ілюстрацією вищенаведеної тези можна вважати трикомпонентний синонімічний ряд на позначення «воскової свічки»: **candela** – **cereofala** – **cereus**, домінантою якого визначаємо лексему «candela»: *sic redirent mature ad candelas cum clericis et monachis dicendo psalmos vel antiphonas* (Per. Aeth. XV, 5) – Тоді вчасно повертаються зі свічками у супроводі кліриків та монахів, співаючи гімни та антифони;

З огляду на спільнокореневість лексем **cereofala** та **cereus**, а також їх семантичну спорідненість, ми відносимо їх до ряду абсолютних синонімів: *incenduntur omnes candelae et cerei et fit lumen infinitum* (Per. Aeth. XXIV, 4) – запалюють всі воскові свічки, і настає нескінченне світло; *numerus autem vel ponderatio de ceriofalis cicindelidis aut lucernis vel diverso ministerio nunquid vel extimari aut scribi potest?* (Per. Aeth. XXIV, 8) – І хто може оцінити чи описати кількість та вагу воскових свічок, маленьких скляних лампочок, лампад та інших різноманітних посудин?

Семантичні синоніми позначають одне і те ж поняття, проте відрізняються відтінками у значенні. Основне завдання семантичних синонімів у тексті – слугувати засобом точного вираження думки в кожному конкретному випадку [2, с. 10]. Так, прикладом може слугувати синонімічний ряд на позначення «могили»: **sepultura** – **tumba** – **sepulcrum** – **martyrium** – **memoria**. Кожне з наве-

дених слів має спільне значення «могила, гріб», проте водночас виражає свій індивідуальний семантичний відтінок, що призводить до різного розуміння контексту.

Домінантою даного синонімічного ряду, на нашу думку, можна вважати лексему **sepultura**, що первісно позначала процес похорону, а у творі “Peregrinatio Aetherae” використана у більш семантично нейтральному значенні «поховання»: *Hic positus est sanctus Moyses ab angelis, quoniam, sicut scriptum est, sepulturam illius nullus hominis scit...* (Per. Aeth. XII, 2) – Тут покладений був Святий Мойсей ангелами, тому що, як було написано, його місце поховання ніхто з людей не знає...

Іменник **tumba** вживається на позначення могили загалом: <...> *in medio loco est monticulus non satis grandis, sed factus sicut solent esse tumbae, sed grandes* (Per. Aeth. XIII, 3) – <...> посередині є горбик, недостатньо великий, але зроблений так, неначе великі могили...

Схожим за значенням з попереднім словом є іменник **memoria**, який у загальнолітературній мові має значення «пам'ять», а у церковній латині внаслідок метонімічного перенесення вживається у значенні «могила»: *memoria sancti Abrahae* (Per. Aeth. XX, 5) – могила святого Авраама; *Nam memoria illius, ubi positus sit, in hodie non ostenditur* (Per. Aeth. XII, 2) – Бо його могилу, де б не була розташована, сьогодні не показують.

Полісемантичне слово **martyrium** у досліджуваному тексті поряд з іншими значеннями актуалізувало також значення «гробниця, могила»: *Nam ipse vicus ecclesiam habet et martyria et monasteria plurima* (Per. Aeth. VII, 7) – Бо це поселення має церкву, і гробниці святих, і численні келії; ... *nunc et martyrium ibi positum est, id est sancti cuiusdam monachi nomine Helpidi* (Per. Aeth. XX, 5) – <...> зараз розташована гробниця святого монаха на ім'я Ельпідій.

Проаналізувавши випадки вживання лексем даного синонімічного ряду, ми виявили, що кожна з лексем виражає свій особливий семантичний відтінок.

Лексема **sepulcrum**, маючи те ж значення «гробниця», вживається автором при описі поховання Христа. З цього робимо висновок, що **sepulcrum** можна розглядати як «Божий гріб»: <...> *legitur ille locus de euangelio, ubi petit corpus Domini Ioseph a Pilato, ponet illud in sepulcro novo* (XXXVII, 8) – <...> читається те місце з Євангелія, де Йосиф просить тіло Господа у Пилата і кладе його у новому гробі.

У сакральній лексиці будь-якої мови типовими є слова для найменування Бога як вищої сили.

У досліджуваному творі знаходимо іменники **Deus – Dominus – Christus Dei**: <...> *ubi ei locutus est Deus dicens: quid tu hic, Helias?* (Per. Aeth. IV, 2) – <...> і на цьому місці Господь промовляв йому: «Ти чого тут, Ілле?»; *Et inde in nomine Christi Dei nostri* <...> (Per. Aeth. IX, 7) – І звідти, во ім'я Христа Бога нашого; <...> *cum sanctus Moyses acciperet a Domino legem ad filios Israhel* (Per. Aeth. IV, 4) – <...> коли святий Мойсей отримав від Господа закон для синів Ізраїлевих.

Серед загальнорелігійних найменувань у творі «Паломництво Етерії до святих місць» виділяємо номени на позначення конкретних релігійних богослужінь, що утворюють окремий синонімічний ряд семантичного типу: **operatio – oblatio – missa – vigilia – lucernare**.

На нашу думку, домінантою цього ряду можна вважати лексему **operatio**, яка у церковній латині, а також за словником пізньої латини А. Саутера, набуває значення «богослужіння, відправа» [13, с. 277]: *Haec operatio cottidie per dies sex ita habetur ad Crucem et ad Anastasim* (Per. Aeth. XXIV, 7) – Таке богослужіння щоденно правиться протягом шести днів, біля Хреста та біля Воскресіння.

Синонімом до лексеми **operatio** можна вважати іменник **oblatio**, що первісно мав значення «жертвоприношення». У церковній латині він розвинув значення «Літургія» (адже центральним моментом Літургії є підношення дарів): *Fit ipsa die oblatio ad Martyrium et facitur missa hora forsitan decima ibidem* (Per. Aeth. XXXV, 1) – У цей день правиться літургія у Мартиріумі і можливо здійснюється меса о десятій годині у тому ж місці; *quoniam hoc in eo loco fit, in quo pridie, id est quinta feria, oblatio facta est* (Per. Aeth. XXXVII, 3) – Тому що відбувається це у тому місці, де напередодні, тобто у четвер, було здійснено літургію.

Схожим за значенням є іменник **missa** – «меса», який вживається на позначення богослужбової відправи: *facta ergo missa in ecclesia maiore, id est ad Martyrium, deducitur episcopus cum ymnis ad Anastase* (Per. Aeth. XXX, 3) – Після здійснення меси у великій церкві, тобто у Мартиріумі, єпископа ведуть з гімнами до Воскресіння.

Різновидами релігійних відправ є ранішня та вечірня церковні служби, позначені у творі іменником **vigilia** – «чування» та субстантивованим **lucernare** (за словником А. Саутера має значення «десята година дня, коли у церкві починали запалювати свічки» [13, с. 236]), а пізніше спеціалізувала значення «вечірня»: <...> *qua vigiliae paschales sunt et necesse est ieiunari* (Per. Aeth. XXVII, 1) – <...> коли є пасхальні чування і необхідно

постити; *Hora autem decima, quid appellant hic lycinicon, nam nos dicimus lucernare, similiter se omnis colliget ad Anastasim, incenduntur omnes candelae et cerei et fit lumen infinitum* (Per. Aeth. XXIV, 4) – О десятій годині, що називається lycinicon, а ми говоримо «вечірня», подібним чином всі збираються у Воскресінні, запалюються всі лампади та свічки і настає безкінечне світло.

Твір «Паломництво Етерії до святих місць» має розповідний та описовий характер, тому тут часто вживаються номени на позначення знарядь та предметів релігійної практики: хрест, кадилиця, свічка, лампада тощо, серед яких можна виокремити ряд синонімів на позначення «лампади»: **luminar – cicindela – lucerna – candela**.

Найбільш семантично нейтральне значення має лексема **luminar** – «лампада», яку визначаємо як домінанту даного синонімічного ряду: *Ubi cum peruentum fuerit, statim sic in Anastase ingreditur episcopus et omnes cum eo, ubi luminaria iam supra modo lucent* (Per. Aeth. XXIV, 7) – І коли прийдуть туди, негайно єпископ входить до Воскресіння та всі з ним, де вже горять наверху лампади.

Лексеми **cicindela** (маленька лампочка, лампадка) та **lucerna** (лампада) позначають одне і те ж поняття, проте відрізняються за семантичними відтінками: *Numerus autem vel ponderatio de ceriofalis cicindelae aut lucernis vel diverso ministerio nunquid vel extimari aut scribi potest?* (Per. Aeth. XXIV, 8) – І хто може оцінити чи описати кількість та вагу воскових свічок, маленьких скляних лампочок, лампад та інших різноманітних посудин?

Лексема **candela** – «воскова свічка», у поєднанні з прикметником **vitreus** – «скляний», вживається у значенні «лампада»: *Candelae autem vitreae ingentes ubique plurimae pendent* (Per. Aeth. XXIV, 7) – Всюди висить багато величезних скляних лампад.

Стилістичні синоніми характеризуються закріпленістю за певним стилем та відрізняються емоційно-експресивним забарвленням. До такого типу синонімів можемо віднести іменники, що вживаються на позначення християнської релігійної книги – Євангелія: гр. **Euangelium** – лат. **scriptura sancta** – лат. **scriptura Dei** – лат. **verba Domini**.

Домінантою даного синонімічного ряду визначаємо лексему **Euangelium**, яка має грецьке походження та первісне значення «добра звістка»: <...> *sicut in euangelio scriptum est...* (Per. Aeth. XXIX, 6) – <...> тому що як написано у Євангелії...; словосполучення **scriptura sancta** – «Святе Писання» є стилістично близьким до попере-

дньої лексеми: *Nam in scripturis sanctis dicta est...* (Per. Aeth. XX, 1) – Бо у Священному Писанні сказано... Більш експресивний відтінок у вживанні передає словосполучення **scriptura Dei** – «Боже писання»: *Nam et in scripturis Dei valde eruditus est* (Per. Aeth. VIII, 4) – Бо він добре обізнаний у Божому писанні. Аналогічним за експресивністю є словосполучення **verba Domini** – «слова Божі»: *et stans ipse episcopus leget verba Domini, quae scripta est in euangelio in cata Matheo* (Per. Aeth. XXXIII, 2) – І стоячи, сам єпископ читає слова Божі, які написані у Євангелії від Матвія.

До цього ж типу синонімів, проте з легким семантичним відтінком, відносимо іменники **ieiunium** – «п'їст» та **quadragesimae** – «чотиридесятниця», оскільки вони відрізняються між собою не лише за стилістичним забарвленням, а й набувають певної різниці у значенні.

Відтак, лексема **ieiunium** має більш загальне значення та може стосуватись будь-якого посту, а лексема **quadragesimae** стосується виключно посту, що здійснювався напередодні Великодня. Таким чином, їх можна віднести до ієрархічних синонімів, тому що між ними встановлюються родо-видові відношення: *Si qui autem sunt de ipsis apudactites, qui non possunt facere integras septimanas ieiuniorum, sicut superius diximus, in totis quadragesimis in medio quinta feria cenant* (Per. Aeth. XXVIII, 3) – Якщо ж ті з апотактитів, які не можуть здійснювати весь тиждень посту, як вище я говорила, за всю чотиридесятницю їдять в середині четверга.

Окрім основних типів синонімів, описаних вище, у досліджуваному творі виявлено також **контекстуальні** або **оказіональні синоніми**, які В. Левицький відносив до синтагматичного типу: «У них так чи так збігаються денотати, конотативний і структурний компоненти, але не збігається сигніфікативний компонент. Такі синоніми неможливо перерахувати у словнику, вони належать до оказіональних одиниць, замінюють один одного у та різноманіття мови твору.

конкретному (але не будь-якому) тексті» [7, с. 99].

Підтвердженням цього є іменники, які у церковній латині вжито на позначення вірних послідовників хрестового вчення, тобто християн: **Christiani**: <...> *quaecumque loca sunt hic grata ad videndum Christianis, ostendimus tibi* (Per. Aeth. XIX, 5) – <...> покажемо тобі ті місця, які приємно бачити християнам; **fideles** – «вірні», що за словником А. Саутера – «людина, яка була охрещена та стала християнином» [13, с. 147]: *Fit oratio, benedicuntur cathecumini, item et fideles* (Per. Aeth. XXXIII, 2) – Відбувається служба, благословляються оглашенні, а тоді і вірні.

Висновки дослідження. Здійснений аналіз релігійних термінів латинської мови на основі твору «Паломництво Етерії до святих місць» дозволяє дійти таких висновків:

1. Вагому частину аналізованої вибірки становлять абсолютні (дублети) та семантичні синоніми, які утворюють як синонімічні пари, так і синонімічні ряди. Деяку меншу частину аналізованої лексики становлять стилістичні та контекстуальні синоніми.

2. У більшості випадків абсолютні синоніми представлені парами «автохтонна лексема – запозичена лексема» (*baptismum* (гр.) – *lavacrum* (лат.) – «хрещення»).

3. Синонімічні ряди здебільшого налічують від 3 до 5 компонентів, що є як однокореновими лексемами, так і словосполученнями (*tumba* – *memoria*; *Euangelium* – *scriptura sancta*).

4. Описані синоніми є різноманітними у своїй лексико-семантичній класифікації і належать до таких лексико-семантичних груп: «назви релігійних споруд та їх частин» (храм, могила); «назви предметів релігійної практики» (свічка, лампада, вівтар); «назви релігійних книг та писань» (Святе Письмо); «назви релігійних богослужінь» (служба, літургія), «назви послідовників християнства» (християни) тощо. З цього можна зробити висновок про багатство

Список літератури:

1. Вакуленко М. Проблеми синонімії в природничих терміносистемах. *Studia linguistica*. Збірник наукових праць. Вип. 2. С. 85–90.
2. Ворона І. Функціонування церковно-релігійних термінів-синонімів в українських богослужбових текстах: автореф. дис... канд. філол. наук. 10.02.01. Івано-Франківськ, 2014. 20 с.
3. Даниленко В. Лексико-семантические и грамматические особенности слов-терминов. Исследования по русской терминологии. Москва, 1971. С. 6–67.
4. Коваль А. Синоніміка в термінології. Дослідження з лексики та лексикографії. Міжвідомчий збірник. Київ, 1965. С. 157–169.
5. Кочерган М. Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Київ, 2001. 368 с.

6. Кузьмин В. Нормативная и ненормативная специальная лексика. Проблемы и методы нормализации лексики. Лингвистические проблемы научно-технической терминологии. Москва, 1970. С. 68–81
7. Левицький В. Лексикологія німецької мови. Посібник. Вінниця, 2014. 392 с.
8. Лотте Д.С. Основы построения научно-технической терминологии. Москва, 1961. 157 с.
9. Петрина О. Формування та функціонування англословних та українських терміносистем банківської справи: дис...канд. філол. наук. 10.02.17. Львів, 2016. 202 с.
10. Пілецька Н. Синонімічні та антонімічні відношення в сучасній чеській економічній термінології. Вісник Львівського університету. Серія «Філологічна». 2009. Вип. 46, Ч. 1. С. 252–257.
11. Циткина Ф. Терминология и перевод (к основам сопоставительного терминоведения). Львов, 1988. 157 с.
12. *Silviae vel potius Aetheriae peregrinatio ad loca sancta*; hrsgg. V.W. Heraeus. Heidelberg, 1908. 52p.
13. Souter A. *A Glossary of Later Latin to 600 A.D.* Oxford, 1964. 454 p.
14. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. Москва, 1996. 607 с. URL: http://www.classes.ru/grammar/174.Akhmanova/source/worddocuments/_14.htm

СИНОНИМИЧЕСКИЕ ОТНОШЕНИЯ В ЛАТИНСКОЙ РЕЛИГИЙНОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ (НА МАТЕРИАЛЕ ПРОИЗВЕДЕНИЯ «ПАЛОМНИЧЕСТВО ЭТЕРИИ К СВЯТЫМ МЕСТАМ»)

Статья посвящена синонимическим отношениям в латинской религиозной терминологии в анонимном сочинении «Паломничество Этерии к святым местам» IV в. В работе анализируются особенности функционирования терминов-синонимов и их классификация. Установлено, что основными типами синонимов, которые выделены в тексте являются абсолютные, семантические и стилистические. Проведенное исследование показало, что большая часть синонимов – абсолютные или дублеты, что является основной проблемой терминологии. Особое внимание уделяется описанию синонимических пар и рядов в пределах исследуемой группы лексики.

Ключевые слова: религиозная лексика, синонимия, дублетность, синонимический ряд, семантический оттенок, терминология.

SYNONYMOUS ATTITUDES IN LATIN RELIGIOUS TERMINOLOGY (BASED ON THE TEXT “THE PILGRIMAGE OF ETHERIA TO THE HOLY PLACES”)

The article is devoted to the synonymic relation in Latin religious terminology in the anonymous work «The Pilgrimage of Etheria to the holy places» of the IV century. The work analyzes the peculiarities of the functioning of synonym terms and their classification. It is established that the main types of synonyms, which are isolated in the text, are absolute, semantic and stylistic. The research showed that majority of synonyms are absolute or doublets, what is the main problem of terminology. Particular attention is paid to the description of synonymous pairs and rows within the studied group of vocabulary.

Key words: religious vocabulary, synonymy, doublet, synonymic row, semantic tint, terminology.